

slot gegooïd.²⁵ Overstappen naar de NHK was geen optie, daarvoor waren de kerken van het H.V. al te zeer *gereformeerde* kerken. Toen bleek dat er soms een gezamenlijke dienst met een gemeente van een ander kerkgenootschap werd georganiseerd, leidde dat bijvoorbeeld tot vragen van Amsterdam-Zuid.²⁶ Regelmatig was er ook sprake van protesten tegen voorgangers uit andere kerkgenootschappen. Nog in 1935 sprak de vergadering zich daarover uit. Met name bij jongere leden zou dit ten koste kunnen gaan van het besef als H.V. een eigen kerkelijke roeping te hebben. Bij kerkenraden zou dit het besef van verantwoordelijkheid voor de rechte verkondiging kunnen doen vervagen.²⁷ Maar waar men voor stond, was niet helemaal duidelijk. Twee dingen wilde men niet: hervormd worden of terug naar de GKN. Maar wat wilde men wel? In 1937 werd een poging gedaan het begrip 'gereformeerd' opnieuw te definiëren.²⁸ Nog in 1940 ontmoette J.G. Ubbink veel weerstand met zijn voorstel nauwere samenwerking met de NHK te zoeken. Vanwege de grote financiële problemen zag hij geen andere oplossing.²⁹ Ubbink had het goed gezien: het ging niet langer. Vier kerken, die van Baarn, Makkum, Amsterdam-West en Arnhem haalden de eindstreep niet. Voordat het kerkverband in 1946 fuseerde met de NHK waren ze reeds opgeheven. Verder zag een aantal kerken zich in de loop der jaren gedrongen nauw met elkaar samen te werken. Baarn, Hilversum, Bussum en Amersfoort vormden op zeker moment in feite een federatie, evenals Utrecht en Tienhoven. Leiden kon zoals eerder gezegd alleen maar overleven door te fuseren met Noordwijk. Kort nadat Ubbink het lid op de neus had gekregen, begonnen de gesprekken over samenwerking met de NHK. Het kon niet anders. Zijn voorstel, hoewel afgewezen, leidde het einde van het H.V. in.

Het predikantencorps

In totaal kwamen er dertien predikanten uit de GKN over, waarvan zes met (een deel van) hun gemeente. In de loop der jaren voegden zich nog twaalf studenten bij dit predikantencorps,³⁰ na 1935 nog door drie anderen gevolgd. Uit eigen kring kwamen er vijf nieuwe predikanten: C.J.I. Sluyk, emeritus van de Indische Kerk, werd predikant te Baarn, en kapelaan G.J.I. Stockmans werd predikant te Andijk. Het geheel overziende gaat het dus om een betrekkelijk jong corps. En zoals altijd vertaalde zich dat in het kerkelijk leven. Ook in de kerkgeschiedenis zijn het vaak de jongeren die nieuwe wegen zochten en gingen. Ik wijs slechts op de leidsliden van de Afscheiding. Dat was ook hier het geval. Buskes en Smelik, aanvankelijk de enige twintigers, kregen al spoedig versterking van anderen, terwijl er geen oudere predikanten meer bijkwamen dan in 1938 bovengenoemde ds Sluyk en J.G. Ubbink. Het gevolg

inventarisnummer 2, *Notulen voorlopige classis*, 21 juni 1932, artikel 21

²⁰ Voor de eerste keer werd dit plan besproken op de vergadering van 26 januari 1932, artikel 10. Zie ook 23 oktober 1934, artikel 42; 19 maart 1935, artikel 33.

²¹ HUA, AHV, 26, *Ingekomen stukken*, 8 november 1932 van M. de Bruin aan de voorlopige classis Amsterdam, HUA, AHV, 2, *Notulen*, 22 november 1932. Men besloot J. Gruys en J. Rot in dit deputaatschap te benoemen, Rot werd quaestor, De Bruin gewoon lid.

²² Zie HUA, AHV, 2, *Notulen*, 9 mei 1933, artikel 10. Zie ook 27, *Ingekomen stukken*, 15 april 1933, van deputaten financiële commissie aan de classis. De genoemde besluiten op voorstel van Geelkerken. Een belangrijk deel van het benodigde geld voor zending, pensioenfonds e.d. kwam uit Amsterdam-Zuid, dat tussen de 30 en 40 procent van alle lasten voor zijn rekening nam.

²³ Behalve een kort persverslag verscheen er na iedere classisvergadering in *Het Kerkblad* ook altijd een impressie van de hand van Smelik.

²⁴ HUA, AHV, 3, *Notulen algemene vergadering*, 14 maart 1939, artikel 13.

²⁵ Het HV deed een 'getuigenis' aan de GKN toekomen, dat van geen enkele toenadering getuigde. Zie *Acta GS*, 1927, Bijlage CXIX. Voor